

ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์
ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์*
NEEDS ASSESSMENT AND DEVELOPMENT OF CREATIVE LEADERSHIP
OF PRINCIPAL OF SCHOOL IN PHETCHABUN PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE

ฐานะมาศ หาดยาว
Thanamad Hadyao
สถิรพร เชาวันชัย
Sathiraporn Chaowachai
มหาวิทยาลัยนเรศวร
Naresuan University, Thailand
E-mail: namthanamad@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 214 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยใช้เขตพื้นที่การศึกษาเป็นชั้นในการแบ่งกลุ่มตัวอย่าง และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ และแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นโดยวิธี Priority Needs Index

* Received 21 April 2021; Revised 11 May 2021; Accepted 3 June 2021

(PNI modified) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า มีดัชนีความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ในภาพรวมเท่ากับ 0.079 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ รองลงมา คือ ด้านความสามารถทางเชาว์ปัญญา และด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ ด้านความไว้วางใจ และ 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 12 แนวทาง

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, ผู้อำนวยการสถานศึกษา, แนวทางการพัฒนา

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the needs assessment of the creative leadership of the principal of school in Phetchabun Primary Educational Service Area Office; and 2) to study the developments of the creative leadership of the principal of school in Phetchabun Primary Educational Service Area Office. The samples were 214 principals in Phetchabun Primary Educational Service Area Office. The sample was determined by the Krejcie and Morgan Table. They were classified by the method of the stratified random sampling giving the educational service area as a strata and there were four eminent principals selected by the method of purposive sampling. The tools used in the study were the questionnaire in relation to the creative leadership of the school principal in Phetchabun Primary Educational Service Area Office and the interview regarding the development of the creative leadership of the principal of school in Phetchabun Primary Educational Service Area Office. The data was collected by interviewing the eminent principals and collecting data by the researcher itself. The data analysis was processed by statistical analysis which are mean and standard deviation (S.D.) while the Priority Needs Index (PNI modified) and the content analysis were performed to assess the needs. The research results were as follows: 1) The overall needs assessment index of the creative leadership of the principal of school in Phetchabun Primary Educational Service Area Office was 0.079. Creativity and intelligence were the highest needs assessment indexes, respectively, while trust was the lowest; and 2) There were 12 models of

development of the creative leadership of the principal of school in Phetchabun Primary Educational Service Area Office.

Keywords: Creative Leadership, School Principal, Development

บทนำ

การจัดการศึกษาของประเทศไทยมีความสำคัญเป็นอย่างมากเพราะเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเป็นกลไกในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย การศึกษาไทยได้รับการปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยในภาพรวม ในปัจจุบันมีสถานการณ์ที่เป็นความท้าทายต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างมากมาย ซึ่งส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ด้านการศึกษาที่ต้องปรับเปลี่ยนเพื่อรองรับความท้าทายที่เกิดขึ้น จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปการศึกษา การจัดการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันเป็นการจัดการศึกษาตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 22 ว่าด้วยการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และมาตรา 39 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหาร โดยกระทรวงกระจายอำนาจการบริหารจัดการและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิผล ดังนั้นผู้อำนวยการสถานศึกษาจึงมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในฐานะผู้นำหลักซึ่งมีภาระหน้าที่สำคัญคือเป็นผู้นำทางการศึกษา รับผิดชอบในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) การบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิผลนั้นขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของผู้อำนวยการสถานศึกษา การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้อำนวยการสถานศึกษาจะต้องแสดงบทบาทอย่างเต็มที่เพื่อนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ ดังนั้นผู้อำนวยการสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นและสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาและการบริหารตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ โดยคุณลักษณะของผู้อำนวยการสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ ความสามารถทางวิชาการ การสื่อสารและเทคโนโลยี การเป็นนักริเริ่มสร้างสรรค์ การสร้างพลังและแรงบันดาลใจเชิงบวก ตัวแบบที่ดี และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ และทักษะสำหรับผู้ผู้อำนวยการสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ทักษะการคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะเทคโนโลยีและดิจิทัล ทักษะการตัดสินใจ ผลสัมฤทธิ์ ทักษะมนุษยสัมพันธ์และคุณธรรมจริยธรรม (ชัยยนต์ เพาพาน, 2559)

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นคุณลักษณะที่สำคัญในยุคปัจจุบันและอนาคตของทุก ๆ องค์การจากความเปลี่ยนแปลงทางสภาพสังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม การนำองค์การไปสู่ความสำเร็จได้นั้นจึงต้องมีการแก้ไขปัญหาคือจะเข้ามากระทบหรือเป็นการมองหาโอกาสที่องค์การจะได้รับเพื่อสร้างความเป็นผู้นำขององค์การเอาไว้ล่วงหน้าต้องอาศัยความสร้างสรรค์เพื่อผลักดันให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ (จักรกฤษณ์ โปตาพล, 2556) นอกจากนี้ กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์ กล่าวไว้ว่าสังคมปัจจุบันและที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต เห็นชัดว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างกว้างขวาง การเปลี่ยนแปลงที่เห็นชัดเจนคือ การแข่งขันที่เกิดขึ้นในสถานการณ์สภาพแวดล้อมที่มีความสลับซับซ้อนและไร้ทิศทาง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะเป็นสิ่งที่สร้างความแตกต่างของการเปลี่ยนแปลงนั้น และกล่าวว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นความสามารถในการแสดงออกของผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของบุคลากร ในด้านความสามารถในการนำความสร้างสรรค์และกระตุ้นให้เกิดความสร้างสรรค์ การจูงใจ และนำบุคคลอื่น ๆ ด้วยวิธีการหรือแนวทางใหม่ ๆ ที่ท้าทายและสร้างสรรค์ โดยวัดได้จากองค์ประกอบ ได้แก่ จินตนาการคือความคิดสร้างสรรค์ มีอารมณ์ขันในการทำงาน และมีสติปัญญาในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ความยืดหยุ่นโดยการคิดหาคำตอบได้อย่างอิสระ ไม่ตกอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์หรือความคุ้นเคย สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ และเปิดกว้างรับความคิดใหม่อย่างอิสระ ตลอดจนการมีวิสัยทัศน์มองภาพในอนาคตที่เป็นไปได้ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ดังนั้นภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพการศึกษา (กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์, 2555)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ดำเนินการจัดการศึกษา ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีสถานศึกษาในสถานศึกษาในความรับผิดชอบจำนวน 473 แห่ง มีพันธกิจในการพัฒนาผู้เรียนและบุคลากร ใฝ่เรียนรู้ ก้าวทันสู่ศตวรรษที่ 21 เสริมสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาของประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ยกกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานการศึกษาทุกระดับทุกประเภท เสริมสร้างศักยภาพการดำเนินชีวิตในสังคมประชาคมอาเซียนและสังคมโลก และพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่า ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทางการศึกษา ครูผู้สอนมีอัตรากำลังน้อย ไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ครูยังต้องปฏิบัติงานในด้านอื่น ๆ ที่ผู้อำนวยการสถานศึกษามอบหมาย ทำให้ครูไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการสอนได้เต็มความสามารถ ส่งผลให้การจัดการศึกษาขาดประสิทธิภาพ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์, 2560)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิง

สร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา อันจะนำไปสู่การพัฒนาการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งวิธีการดำเนินการวิจัย ออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 473 คน ตามข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2563

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 214 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (สถิรพร เชาวนชัย, 2561) ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้เขตพื้นที่การศึกษาเป็นชั้นในการแบ่งกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 ระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามตอบสนองรายการคู่ (Dual response)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำแบบสอบถาม มาวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentile)
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยวิธี Priority Needs Index
4. จัดลำดับความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยเรียงค่า ดัชนีความต้องการจำเป็น จากมากไปหาน้อย

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัด เพชรบูรณ์

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงตาม คุณสมบัติ ดังนี้

1. ผู้บริหารการศึกษา มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการบริหารสถานศึกษา มีวุฒิ การศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโทด้านการบริหารสถานศึกษา มีประสบการณ์การ ทำงานไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 3 คน
2. อาจารย์มหาวิทยาลัย มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการบริหาร มีประสบการณ์การ ทำงานไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาภาวะ ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ประเด็นสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลไปยังกลุ่มผู้ให้ข้อมูล แล้วจึงนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนเพื่อทำการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาจัดข้อมูลและสรุปข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงสภาพปัจจุบันและสภาพอันพึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ในภาพรวม

ที่	รายการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
		\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ		
1	ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.31	0.70	มาก	4.64	0.60	มากที่สุด	0.070	4
2	ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์	4.14	0.73	มาก	4.62	0.57	มากที่สุด	0.116	1
3	ด้านความไว้วางใจ	4.53	0.66	มากที่สุด	4.78	0.46	มากที่สุด	0.057	5
4	ด้านความคิดยืดหยุ่นและปรับตัว	4.29	0.70	มาก	4.67	0.57	มากที่สุด	0.089	3
5	ด้านความสามารถทางเชาว์ปัญญา	4.31	0.68	มาก	4.70	0.51	มากที่สุด	0.091	2
	รวม	4.31	0.69	มาก	4.68	0.54	มากที่สุด	0.079	

จากตาราง 1 พบว่า ภาพรวมของสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.31$) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความไว้วางใจ ($\bar{x} = 4.53$) รองลงมา คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ และด้านความสามารถทางเชาว์ปัญญา ($\bar{x} = 4.31$)

ภาพรวมของสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความไว้วางใจ ($\bar{x} = 4.78$) รองลงมา คือ ด้านความสามารถทางเชาว์ปัญญา ($\bar{x} = 4.70$)

การประเมินความต้องการจำเป็น พบว่า ดัชนีความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ในภาพรวมเท่ากับ 0.079 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified} = 0.116$) และด้านความไว้วางใจ มีดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำสุด ($PNI_{modified} = 0.057$)

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 12 แนวทาง แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงสรุปแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	แนวทางการพัฒนา
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ (ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาแสวงหาความรู้ใหม่ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างไร)	1. ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรนำเครือข่ายเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตมาประยุกต์ใช้ในการประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน 2. ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรมีการพัฒนาตนเองด้วยการศึกษาต่อ อบรมศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่มีผลงานเป็นเลิศมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา
2. ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ (ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูร่วมกันสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ จนเกิดความสำเร็จเป็นที่ยอมรับของบุคคลภายนอกสถานศึกษาอย่างไร)	1. ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย 2. ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง 3. ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากการประชุม การอบรม แล้วนำความรู้ที่ได้ไปสร้างนวัตกรรมและเผยแพร่ผลงานของสถานศึกษา
3. ด้านความไว้วางใจ (ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาแสดงออกถึงความรู้ตามความสามารถในการบริหารงานจนเป็นที่ยอมรับได้อย่างไร)	1. ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรมีรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2. ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้กระบวนการ (Professional Learning Community: PLC) 3. ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรสร้างขวัญกำลังใจด้วยให้รางวัลและกล่าวยกย่องบุคลากรในการปฏิบัติงาน
4. ด้านความยืดหยุ่นและปรับตัว (ท่านมีแนวทางในการสนับสนุนให้ผู้อำนวยการสถานศึกษานำแนวทางที่ได้จากการคิดอย่างหลากหลายมาพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาอย่างไร)	1. ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรมีการแลกเปลี่ยนแนวทางการบริหารสถานศึกษา 2. ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักในการทำงานเป็นทีม ร่วมกันกับบุคลากรภายในสถานศึกษา รับฟังความคิดเห็นเพื่อนำมาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษา 3. ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานศึกษา
5. ด้านการคิดแก้ปัญหา	1. ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยมีวิธีการ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การทำความเข้าใจกับปัญหาโดยศึกษารายละเอียดอย่างรอบด้าน 2) การใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการหาวิธีการแก้ปัญหาให้มาก

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	แนวทางการพัฒนา
(ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมให้ผู้อำนวยการสถานศึกษามีแนวทางในการแก้ปัญหาที่หลากหลายอย่างไร)	ที่สุด ตลอดจนวิเคราะห์และสังเคราะห์ประสบการณ์ในการแก้ปัญหาเดิม เพื่อนำมาปรับใช้กับการแก้ปัญหาในสถานการณ์ปัจจุบัน 3) การเลือกวิธีการแก้ปัญหาจนได้วิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด 4) การวางแผนการแก้ปัญหาโดยใช้ความสามารถและข้อจำกัดต่าง ๆ เพื่อเป็นการประกันความเป็นไปได้ของวิธีการแก้ปัญหา ติดตาม ตรวจสอบ และปรับปรุงวิธีการที่ใช้ในการแก้ปัญหา 5) การนำแผนที่วางไว้ไปปฏิบัติจริง กำกับและติดตามการแก้ปัญหา

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ภาพรวมสภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก ส่วนภาพรวมสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มีด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเหมือนกัน คือ ด้านความไว้วางใจ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้อำนวยการสถานศึกษาได้ตระหนักถึงการสร้างความไว้วางใจบุคลากรในสถานศึกษา และเปิดโอกาสให้บุคลากรสามารถแสดงความคิดเห็น เพื่อร่วมกันดำเนินงานและพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ Ubben, G.C. et al., กล่าวว่า การไว้วางใจเป็นการที่ผู้บริหารจะต้องสร้างความเชื่อถือไว้วางใจให้กับสมาชิกในองค์กร และให้การสนับสนุนผู้อื่น ไม่ว่าจะคน ๆ นั้น จะมีตำแหน่งใดก็ตาม สอบถามเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้แสดงความคิดเห็น รับฟังปัญหา และให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม (Ubben, G.C. et al., 2011) อีกทั้งยังมีการศึกษาเรื่อง การศึกษาการทำงานเป็นทีมของครูโรงเรียน อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 พบว่า การทำงานเป็นทีมของครู ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความไว้วางใจ อยู่ในระดับปานกลาง (ชลิตา แก่นจันทร์, 2563)

1.2 การจัดลำดับความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรมีความสามารถในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา มาใช้ในการบริหารเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทางสร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา นอกจากนี้ Robinson กล่าวว่า การมีความคิดสร้างสรรค์

เป็นพฤติกรรมที่เป็นทั้งกระบวนการและผลผลิตในด้านของกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ เห็นความสัมพันธ์ใหม่ ๆ ระหว่างวัตถุประสงค์กับเหตุการณ์ ด้านผลผลิตพิจารณาการสร้างสรรค์ในรูปแบบของผลผลิตที่แปลกใหม่และมีคุณค่า เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น (Robinson, K., 2007) อีกทั้งยังมีการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบองค์การแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สภาพปัจจุบันขององค์การแห่งนวัตกรรมในภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยสภาพปัจจุบันขององค์การแห่งนวัตกรรมที่มีสภาพการดำเนินงานลำดับสูงสุด คือ ด้านการมุ่งเน้นความสำคัญของบุคลากร และด้านการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ (อนุพงษ์ ชุมแวงวาปี, 2560)

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

2.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรนำเครือข่ายเทคโนโลยี อินเทอร์เน็ตมาประยุกต์ใช้ในการประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และควรมีการพัฒนาตนเอง ด้วยการศึกษาคือ อบรม ศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่มีผลงานเป็นเลิศแล้วนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา นอกจากนี้ Robinson กล่าวว่า การมีวิสัยทัศน์ เป็นความสามารถของผู้บริหารที่ประกอบไปด้วยตัวบ่งชี้การสร้าง และการเผยแพร่วิสัยทัศน์ ในการสร้างวิสัยทัศน์ ผู้บริหารจะต้องเตรียมและใช้ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้มีข้อมูลข่าวสารให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (Robinson, K., 2007) อีกทั้งยังมีการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ (ขวัญฤทัย ภูสาระ, 2562)

2.2 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครู มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย สนับสนุนให้ครูศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และสนับสนุนให้ครูสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากการประชุม การอบรม แล้วนำความรู้ที่ได้ไปสร้างนวัตกรรม และเผยแพร่ผลงานของสถานศึกษา นอกจากนี้ กิตติ์กาญจน์ ปฏิพันธ์ กล่าวว่า การมีความคิดสร้างสรรค์ เป็นการตอบสนองเชิงจินตนาการ และการนำบุคคลอื่นด้วยแนวทางหรือวิธีการใหม่ อย่างท้าทายและยืดหยุ่น (กิตติ์กาญจน์ ปฏิพันธ์, 2555) อีกทั้งยังมีการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า คุณลักษณะผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความคิดสร้างสรรค์ (วารุณี นิลงาม, 2560)

2.3 ด้านความไว้วางใจ ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรมีรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการ

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้กระบวนการ PLC และควรรสร้างขวัญกำลังใจด้วยการให้รางวัล และกล่าวชมเชยบุคลากร นอกจากนี้ Bennis, Wrren G. กล่าวว่า ผู้นำจะต้องรู้วิธีการที่จะสร้างและรักษาความเชื่อถือว่าไว้วางใจโดยการแสดงความคิดความสามารถในการทำงาน ปฏิบัติงานอย่างสอดคล้องกับวิสัยทัศน์อย่างซื่อสัตย์ (Bennis, Wrren G., 2002) อีกทั้งยังมีการศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธธา เขต 1 พบว่า รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ความไว้วางใจ ความผูกพันต่อองค์กร การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน และควรมีอิสระในการปฏิบัติงาน (นพดล พลเยี่ยม, 2562)

2.4 ด้านความยืดหยุ่นและปรับตัว ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรมีการแลกเปลี่ยนแนวทางประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา สร้างความตระหนักในการทำงานเป็นทีมร่วมกันกับบุคลากรภายในสถานศึกษา รับฟังความคิดเห็นเพื่อนำมาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษา และนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานศึกษา นอกจากนี้ Robinson, K. กล่าวว่า การมีความยืดหยุ่นและปรับตัวเป็นความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่แตกต่างเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง และมีการปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร นำไปสู่ความมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Robinson, K., 2007) อีกทั้งยังมีการศึกษาเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย พบว่า ทักษะที่มีความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานสูงสุด คือ ทักษะด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว (กัญญาณัฐ ปูนา, 2561)

2.5 ด้านความสามารถทางเขาว์ปัญญา ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรควรคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยทำความเข้าใจกับปัญหาโดยศึกษารายละเอียดอย่างรอบด้าน คิดวิธีการแก้ปัญหาโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการหาวิธีการแก้ปัญหาให้มากที่สุด ตลอดจนวิเคราะห์และสังเคราะห์ประสบการณ์ในการแก้ปัญหาเดิม เพื่อนำมาปรับใช้กับการแก้ปัญหาในสถานการณ์ปัจจุบัน ประเมินวิธีการแก้ปัญหาจนได้วิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด การวางแผนการแก้ปัญหาโดยใช้ความสามารถและข้อจำกัดต่าง ๆ เพื่อเป็นการประกันความเป็นไปได้ของวิธีการแก้ปัญหา ติดตาม ตรวจสอบ และปรับปรุงวิธีการที่ใช้ในการแก้ปัญหา และนำแผนที่วางไว้ไปปฏิบัติจริง กำกับและติดตามการแก้ปัญหา นอกจากนี้ Stenberg, R.J. กล่าวว่า ผู้นำต้องมีกระบวนการทางสติปัญญา มีความคิดหรือมีความสามารถในการใช้เหตุผลในการวิเคราะห์ข้อดีหรือข้อเสียที่อาจจะเกิดขึ้น มีความรอบรู้และมีข้อมูลในเรื่องต่าง ๆ และมีความคล่องแคล่วในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี (Stenberg, R.J., 2006) อีกทั้งยังมีการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา (สุนิสา ภูเงิน, 2560)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ภาพรวมของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มีด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเหมือนกัน คือ ด้านความไว้วางใจ ดัชนีความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ในภาพรวมเท่ากับ 0.079 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด และผลการศึกษานโยบายการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 12 แนวทาง ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และควรพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

- กัญญาณัฐ ปูนา. (2561). ข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพื้นที่พิเศษจังหวัดเชียงราย. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์. (2555). โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ขวัญฤทัย ภูสาระ. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- จักรกฤษณ์ โปตาพล. (2556). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตศรีล้านช้าง.

- ชลิตา แก่นจันทร์. (2563). การศึกษาการทำงานเป็นทีมของครูโรงเรียน อำเภอบรรพตพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. ใน สารนิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสู่ประชาคมอาเซียนผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 วารสาร การประชุมวิชาการระดับชาติครุศาสตร์ ครั้งที่ 1. ทิศทางใหม่ในศตวรรษที่ 21, 1(1), 301-313.
- นพดล พลเยี่ยม. (2562). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1. ใน ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุษฐ์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- วารุณี นิลงาม. (2560). คุณลักษณะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดฉะเชิงเทรา. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- สกริพร เขาวนชัย. (2561). เอกสารประกอบการสอน การวิจัยทางการบริหารศึกษา. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์. (2560). แผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2561-2564) จังหวัดเพชรบูรณ์ เอกสารลำดับที่ 1/2560. เรียกใช้เมื่อ 10 มีนาคม 2563 จาก https://www.pnbpeo.go.th/th/main_plan.php
- สุนิสา ภูเงิน. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อนุพงษ์ ชุมแวงวาปี. (2560). การพัฒนารูปแบบองค์การแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุษฐ์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Bennis, Wren G. (2002). Transformational, Transactional Leadership Styles and Job Performance of Academic Leaders. *International Education Studies*, 6(11), 29-34.
- Robinson, K. (2007). *The Principles of creative Leadership*. New York: McGraw-Hill.

Stenberg, R.J. (2006). Creative Leadership: It's a Decision. *Journal of Leadership*, 36(2), 22-24.

Ubben, G.C. et al. (2011). *The principal: Creative Leadership for excellence in school*. Bolton: MA.